

ԵՐԵՎԱՆԻ ԹՅՆԱՄԻՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵԻ

Օրը օրին արձանագրեցինք, մեր էջերուն ներած չափովը, դէպ-
քերը, որոնք հանդիպեցան վերջին ամիսներուն՝ Թուրքիոյ և Յունաս-
տանի միջև և որոնք մէկէ աւելի կողմերով ուղարկուեցան և արժանի
լուրջ խորհրդածութեան:

Մօտ տարի մը առաջ Աթէնքի մէջ կը գումարուէր Պալանտան
առաջին խորհրդածողութիւնը, ուր Թուրք պատուիրակը մօտաւորապէս կը
թելադրէր հետեւեալը: Վերջու դրացի ազգերը, Թուրք և յուն, պէտք է
մոռնան անցեալը: Մեր բնութեամբ մեռնելները այս կը խնդրեն մեզմէ:

Իսկ Թուրքիա այցելել պատրաստուող Մ. Վենիզէլոս բացայայ-
տօրէն կը յայտարարէր որ իր կառավարութիւնը բնաւ մտադրութիւն
չունէր Անատոլիոյ վերադարձել: Յունաստանի Ազատական վարչապե-
տին այս կերպ արտայայտութիւնը սկեպտիկ քննադատով ընդունեցինք
այն ատեն: Ինչպէ՞ս կարելի էր որ իր հայրենիքին ազատութեան, ան-
կախութեան համար պայքարող, իր կենսաբան գոնող պատերազմիկ, չէր
կախարհաւոր մը հրաժարէր իր գեղեցիկ առաջադրութիւններէն և բա-
րեկամական ձեռք տար իր երէկուան թշնամիին:

Բայց այսօր՝ տարի մը վերջ, աւելի քան իրականութիւն է Յու-
նոս և Թուրք բարեկամական համաձայնութիւնը, որ կը ձգտէ վարակել
Պալանտան դրացի պետութիւններն այս Մեր աշխարհագրական իրա-
դարձութիւնները դադար կ'ապագայեցան: Ըստէ՞ք փաշայի Աթէնք այ-
ցելութեան առթիւ եղած անօրինակ ընդունելութիւնները յայտարար-
ներն են փոխառած մտայնութեան մը:

Դարեր շարունակ իր ազատութիւնը կորուսած, թրքական ռա-
սափններուն ենթակայ մնացած և աւելի քան մէկ ու կէս դարէ ի վեր
այդ տիրապետութեան դէմ գէշը ու սիրտ վերցնող Յունաստան այսօր
կը հաշտուի, եղբայր ու օժանդակ կ'ըլլայ Թուրքիին: Մենք այս երեւոյ-
թիւն առջեւ զարմանալով կը զարմանանք, որովհետեւ զգացումը միշտ
զերպատած ենք բանավարութեան: Ու կը շարունակենք տակաւին
այդպէս ընել ի վնաս մեր շահերուն:

Երբեք անին որ աշխարհագրութիւնը և անտեսութիւնը ժողո-
վորդներու փոխարարութեանց գլխաւոր ազդակները մնան կրնանք
վստահ ըլլալ Թուրք և հելլէն բարեկամութեան ապագայի մասին, կ'ը-
նէ Թուրք վարչապետը: Շահերու նոյնութիւնը հիմ կը ծառայէ ազգերու
յարաբերութեանց: Այսինքն որքան ատեն որ զբաղմունքները կը մնան իրականու-
ստպէս իրարմէ կախուած ունենալու պարագայները կը մնան իրականու-
թիւն, երկու ազգերը ստիպուած են իրարու բարեկամ մնալ: Ահաւորիկ
բացատրութիւնը յոյները ծովը թափող երէկուան զինուորականին, յոյն-
Թուրք մերձեցման առիթով:

Այս Սօֆիայի մշտնադիմելուն վրայ հելլէնական դրօշակը տըն-
կել ներքոյ հայրենասէր կրտսեղներէն ինչ որ մերձեցումով կրցաւ լա-
ւագոյն շահը ապահովել իր երկրին և հայրենակիցներուն համար, ի՞նչ որ
չէր կրցան ապահովել մինչեւ Սաքարիա յառաջացող յունական ստիճանները,
պատմութիւն և ապագայ սերունդները գլխաւոր պիտի հառուցանեն
յարգանքի արդար տարբեր իրեն, հակառակ թագաւորական ճղճիքի փոք-
րամտութեան մը կրկնողներուն: Եթէ այս կերպով խաղաղութեան,
բարեկամութեան, մտաւոր ու բարոյական նուաճումի, անտեսական ծաղ-
կումի ու ծաւալման նոր թաւական մը բացաւ: Վենիզէլոս իր զաղար-
քներուն համար, իր արձանը բարձր պիտի բռնուի հելլէնական Պան-
դէոնի մէջ և նահատակ աւազող բերաններ օրհնութիւն պիտի սուղ-
մանեն իր յիշատակին համար:

Ու ամէն պարագային հայրենազաւ մը չէ՝ Վենիզէլոս: Ընդհա-
կառակ:

Մեր մօքէն չանցնել պատկերը փոխադրել հայ իրականութեան
և համեմատութեան տանի՝ անհրաժեշտ եղբայրացեացի յանդիմ-
նաւոր, զար նետած չըլլալու կանխահաշիւութեամբ զարդանառ ճանճեմ-
բու, ուր զորտեսել փաղանգները ղէմ պիտի բռնեն իրեն եղբայրակից-
ներուն: Ի՞նչ համառուազի մը մէջ: Որովհետեւ մենք առաքելութեանց
պատկը կը նկատենք կզակ և կռիւնքի մարզանքը, նոյն իսկ հայրենա-
սիրական մարզին մէջ:

Թշնամիներ իրարու հետ կրնան հաշտուիլ, բարեկամ ըլլալ, մենք
մեզի հետ չենք կրնար հաշտութեան եղբ գտնել:

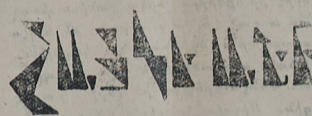
ՅԱՆՈՒՆ ԱՆԻՐԱՒՈՒՄԻ ԱԶԳԻ ՍԵ ՊԱՏԻՈՅՆ

Թուրք հանրապետական թերթեր՝ մայրաքաղաքէ մայրաքաղաք՝
անկուր գաւառներէն մը վայնասունը փրցուցին միաբերան ճա-
նիկներէ մը խնդրով: Նպատակաւոր այդ վայնասունին տեղի տուող
պատճառները կը պարզաբանուին քիչ առ քիչ: Փութով ու մանրակր-
կիտ կերպով առաջ տարուած քննադատութիւններէն յայտնի կ'ըլլայ որ ո՛չ
մահափորձի խնդիր կայ, ո՛չ այ անոր մօտեցող տարբեր իրականու-
թիւն մը, զոր իբր յենակ գործածելով իրաւունք ունենային Թուրք
թերթերն ու հեռագրական դրօշակաւորութիւնը: աշխարհն իրենց հաւարով
լեցնելու:

Մենք առաջին օրէն ըսինք որ հայ մը, կուսակցական կամ ո՛չ,
մօքէն չ'անցնել մահափորձի արմատութիւնը: Յետոյ անցնեցինք որ ա-
ռիկա Թուրք ոստիկանութեան զօրքի վրայ տեսնուելու ներքաւ մէկ
խաղն է որ նիւթ կը հալթալթէ հանրապետական լրագրութեան, իր
թոյնի վերջնագոյն կաթիլներն անգամ թափելու համար իրենց ստե-
մաններուն մէջ ապրող Թուրք - հայերուն, իրենց հասարակութիւնն զօրս
ապրող հայերուն և անոնց ասպնջականութիւնն ու ապրելու առիթ
ու պատենութիւնն տուող Լիբանանեան և Ֆրանսական իշխանութեանց
վրայ:

Պոլսէն հասած վերջին լուրերուն համաձայն Յակոբ Արիկեան,
Ճանիկներէն ընկերը, Ըստէ՞ք փաշան մահափորձի ենթարկելու համար
Պոլսոյ Լուսերը իրեն ճամբայ ընտրող տէրօրինիք ? սահմանէն դուրս
պիտի հանուի... Կադապուել վերջ անտարակայս: Դաւաճանները բնուող
երկու ոստիկանները իբրեւ նաւէր առած են արդէն 1000 ոսկի կեցեցն'ս
Հանրապետական Արդարութիւն:

Թուրք հանրային կարծիքը լարուած է մեղի դէմ: Թրք. թերթեր ամէ-
նէն նոզկալի մաղձը թրին մեր և մեզմով Լիբանանեան և Ֆրանսական
իշխանութեանց հասցէկն: Մենք իբրեւ այս երկրին բարեբը վայելող
հաւատարմը քաղաքացիներ, փափաք, խնդրանք և պահանջ կը ներկայա-
ցնենք տեղական և հազաւոր կառավարութեանց որ հարկ եղած բո-
ղբը ներկայացնեն թրքական կառավարութեան՝ երկու Լիբանանցիներ-
էն մէկուն խողովորմին և միւսին բանտարկութեան և կողոպտութեան
համար՝ առանց պատճառի: Ու ասիկա՝ յանուն անիրաւուած ազգի մը
և Լիբանանեան ու Հոգաւոր կառավարութեանց պատուին:

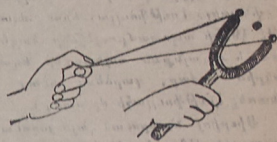

ՊԵՐՈՒԹԱՅԱՑ ՆԱՄԱԿԱՆ

Կուսակցութիւններ համաձայնած —
անօրաբեր արտք մը Անդր-Նախիչ Ինչ

Նախորդ թղթակցութեան հա-
մառօտ կերպով գրած էի՝ երբեք կու-
սակցութեանց ներկայացուցիչներն
միջին և Կարօտան Սրբազանի նախա-
նորութեամբ տեղի ունեցող յաջոր-
դական երկու ժողովներու արդիւնքը:
Այդ ժողովներէն յետոյ թեկնա-
ծուներու ցանկին շուրջ համաձայնելու
համար գումարուող երեք ժողովնե-
րուն էնք. ներկայացուցիչներ կը բա-
ցակային, առանց զրաւոր զանցուցիչ
բացատրութեան: Այս պարագային Սրբ-
ազանքը և միւս կուսակցութեանց
ներկայացուցիչները պահ մը յուսա-
կառութեան կը մասնէ:

Տեղիւ մէջ անգրադաշտութեամբ այս փո-
ղովի աշխատանքներուն կը յայտնէ
թէ՝ համաձայնութիւնը ջուր ինակ
է և Ազգ. Վարչութիւնն ու Առաջնոր-
դարան յուսահատած՝ բնութիւններու
ցանկ մը պիտի պատրաստեն և ներ-
կայացնեն կուսակցութեան: Անհիմն
կայանքներ, երբեք կերակուրին վե-
րայ պող ջուր թափելու համար գոչե-
լ: Վերջին ժողովը կը գումարուի
ամօքոյ նիւն, որուն բարեբախտաբար
չէն, ներկայացուցիչներն ալ ներկայ կը

ԲԱՆԱԲԱՐԱՆ ԲՐՈՆԵԿ

Բ.

4.) Դեմոսթ. ա. — Փարսլով չէ
ստորագրել, չէր Գրիկներէ 1870
էն 1914 ամիսներէն դուրս հնչեցու-
ցին, և զիսցած տղու պէս այնքան
զօրաւոր և անզաղար փնջեր որ օր
մը — 1918 Նոյ, 11ին — ձեր թո-
րերը պայթեցան: Պատմութեան մէջ
առական ճգնաժամը դերն էր ծերինը:
Ոչ մի ընդունեցր իրականութիւնը և
կրցեց հետեւեալները՝ առանց տրո-
տունքի՝ պարեկեցութիւն ինչպէս թիւ-
րի Ֆրանսան 1870էն յետոյ:

Սղարտը իր ազգիան համար
միշտ հարուստ փնջաւոր կ'ընթացէ:
Արդ Ֆրանսա Տեղական համար
ներկայիս (Մ. Պրիս) էն ունի լարմաթ
թեկնածու չիմ տեսներ: Կարգիչը
որպէսզ քարի դաւոյն ունի իր
միակուս կարողութեան ամբողջ
գոյի եթէ ձեր անդր ըլլալի՝ չի-
լէր իտալացի կ'օր թիւնքութեան, ո-
րովհետեւ անկաւ Վիլիթ. տուող
ծուր թիւ մըն է որ ամէն ծակ կը
մտնէ:

5.) Ապոմիա — Տակը վրայէն
գէշ ելաւ: Ետեւեցէ՛ք, խառնեցէ՛ք
որ հանրապետական հերթին տակը
լանել, կրուր + Վերջու գաւորաւ Լա
Roue խորհուրդ: Կառմաւոր, Զգոյշ:

6.) Ռուսիա — Վիլ ըր նա սեղ-
մեցէր ակունքի, ազգ. դաշակցու-
թիւնը աշխարհի զանազան անկիւն-
ներուն փնջուով զառապարտուած
բանակին եւ սուրբի մթնոլորտը և
շարքը հաւաքելով ծնել նուէր պի-
տի ընէ՝ որպէսզ ընկեր Պալանտան
ընկերութիւնը Նանուշային հետ բաւ-
պակէ բազմոցի վրայ տարձ անուշ
ընէ հիւանդ մարդկութեան անողոր-
թեան համար:

7.) Զաբեգ — Դեղին բարեկամ-
ներ, իրաւունքը ձերն է, զուրի եւ
հարաւոր իր վրայ նստողներ իրաւունք
ունին չոր և հաստատուած գետին
փնտռել: Բայց ի ման ունեցէ՛ք որ
թիւնքի վրայ ալ ծնիլ տեղ չկայ
աստղի կը ծածակի որ իր կարգին
ուրիշ ծագող Սրբ. մըն է:

8.) Յիմնաստ. — Պ. Ուրբեյ-
փութեկեանց Զանքեյէ՛ք, դուք մեր
աւետարանին գէշ տեսնել կը ու-
րենք՝ կամ իրականութիւնը արքայութեան
արժանի չէք... Կը մեղքեալ ծնե՛ք
բայց արքայութեան մէկը պիտի ընկնէ
չոքան...

9.) Միացեալ Նահանգներ. — Սէմ
հօգա՛ր, դուք չես ծնել որ ուրիշներ
քու գործիք խառնուին, բայց ուրիշ-
ներու գործին ըրթող դուք չես հա-
նել: Զգոյշ, որ մը արդարութեան
և իրաւունքի արցանքն միջեւ թիւնք
պի ի բանութ:

(Եւրոպական)

ԿԱՐԴԱՆԵՆԵՆ

ՏԱՐԱՄԱՆԵՆ

ԿԵՐԱՆԵՆ

901

